

látni a neolitikum és az Árpád-kor közötti időszakban bekövetkezett eróziós (mesterséges?) feltöltődést (ez helyenként 80–100 cm-es emelkedést jelent).

Az I. szelvényben befejeztük a feltárást, majd a meddőhányó ráhordása után kinyitottuk a meddőhányó alatt lévő lelőhelyszakaszt is (IV. szelvény), ahol neolitikus gödröket, egyelőre meghatározhatatlan korú árkokat, késő avar sírokat (sírcsoportban) és egy újkori tanya romjait azonosítottuk.

A II. szelvényben a szarmata körárkos temetőrészt fejeztük be. Ezen a területen eddig 4 középső neolitikus (AVK) és 56 szarmata sír került elő. A szarmata sírok többségükben kiraboltak voltak, de így is sikerült néhány mellékletben gazdag, érintetlen sírt feltárni, melyekbe edényeket, bronzfibulákat és sok gyöngyből álló gyöngyfüzéreket helyeztek mellékletként. Még a kirabolt sírokban is találtunk gazdag mellékletmaradványokat (ép edény a lábánál, otthagytott üvegpaszta-gyöngyök a koponya alatt vagy a bokán).

A középső neolitikus sírok közül három melléklet nélküli volt, a negyedikben viszont edény, mészkőgyöngyök kerültek elő és okkernyomokat figyeltünk meg.

Ezen a területen több, tértagoló árkot is azonosítottunk: 1 középső neolitikus, 1 szarmata, 2 pedig újkori lövészárk volt. Ezenkívül szarmata kutakat, munkagödröket, középkori szabadtéri kemencéket és hozzájuk tartozó hamusgödröket tártunk fel.

A III. szelvényben a középkori leletekkel teli objektumok és jelenségek igen intenzíven kerültek elő (szabadtéri kemencék és tüzelőterek hamus gödreikkel, valamint kutak és árkok) a szarmata és neolitikus objektumok (kutak, gödrök) mellett.

A neolitikus, szarmata és középkori objektumok mellett 4 kelta földbe mélyített házalapot és egy nagyobb agyaggyerő gödröt tártunk fel. A vaskori objektumok újdonságnak számítanak ezen a lelőhelyen. A középkori objektumok közül jelentőségükben kiemelkednek a nagyméretű kutak, melyeket hasított fával, deszkával béleltek ki. Különösen érdekes egy olyan kút, amelyben hordó alakú dongára kialakított deszkák szolgálták bélésül; kívül tömörített földdel szorították össze a deszkákat. Néhány kút aljában ép edényeket (korsókat) találtunk.

Itt is sok kemence és egyéb szabadtéri tüzelőhely nyoma került elő. Úgy tűnik, hogy a vaskor késői időszakában (Kr. e. 4–1. sz.) ez a terület folyamatosan száraz lehetett, ezért találtunk itt házakat. A többi korszakból ezen a területen sem sírok, sem lakóházak nyomai nem kerültek elő.

HAJDÚ ZSIGMOND – NAGY EMESE GYÖNGYVÉR

98. Decs, Ete

(Tolna megye) Kö

2008. május 11. és június 29. között végzett Miklós Zsuzsa légi felderítéses megfigyelést a mezőváros területén, ahol ebben az évben sem volt egységes a növényzet.

A tervezett terepbejárások célja az egyes területrészek művelés nyomán változó állapotának ellenőrzése volt.

Március 16-án a mezőváros K-i részén igen apró fazék oldaltöredékeket, pohár alakú kályhaszem töredékeit és állatcsontmaradványokat figyeltünk meg. A mezőváros középső részén gabona állt. A szőlőhegyi út esetében a két padka megerősítése volt látható. Ezt a mezővárost érintő részen is megfigyelhettük.

Október 15-én ismét terepbejárást végeztünk a mezőváros középső területén, melynek során a szokásos késő középkori leletanyagot találtuk. A Kovács Gyöngyi vezette OTKA program keretében végzendő talajvizsgálathoz a mezővárost övező egykori patakmeder területén is tartottunk terepszemlét, főként a K-i oldalon, valamint az É-i oldal egyik egykori mederkanyarulatánál.

November 23-án a mezőváros DK-i részénél végeztem megfigyeléseket. A területen nem mutatkozott a korábbi időszaknál jelentősebb mennyiségű leletanyag a felszínen.

VIZI MÁRTA

99. Dédestapolcsány, Verepce-tető

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, LT

2008. június 2-án valamint szeptember 11–13. között fémdetektoros vizsgálatot végeztünk a Verepce-bércen található őskori magaslati erődített telepen. A Nováki Gyula által felmért és leírt, közel 120 ha területű lelőhely egy É–D irányú hegygerincen helyezkedik el. Belső területe erősen tagolt, a hegy tömbjét alkotó palából két mészkőkúp emelkedik ki, a Dédesi vár, amelyen egy középkori várom található és az erődítési nyomokat nem mutató Kis-vár. Ezekről délre a Vásárhely-parlag és a Vár-pada emelkedik ki, majd a telepet a névadó Verepce-vár nevű D felé lassan emelkedő és szélesedő hegyhát zárja. A hegygerinc K-i és Ny-i oldala egészen a völgytalpig teraszosítva van, azonban a Ny-i oldal a növényzet sűrűsége miatt nehezen járható.

2007-ben a Herman Ottó Múzeum munkatársai egy leletbejelentést követően a Verepce-váron fémeszközöket és vas nyersanyagrögöket, valamint néhány bizonytalan korú bronztárgyat gyűjtöttek, műszeres vizsgálatot a telep többi részén nem végeztek.

Korábbi kirándulásaink alkalmával a lelőhely több pontján is nagyszámú bolygatás nyomát figyeltük meg. A rablógödrök mérete, valamint a körülöttük szétdobált kerámiatöredékek és vastárgyak illegális fémkeresők tevékenységére utaltak. Az erődített település egészen megtalálható rablógödrök szóródása a területre régóta visszajáró, tervszerűen dolgozó fosztogatók jelenlétére utalt.

Munkánk során mi is több helyen találtunk olyan, a felszínen heverő őskori vastárgyakat, amelyeket feltehetően a lelőhelyet fosztogató fémkereső műszeres rablók ástak ki, de mivel nem tulajdonítottak különösebb értéket nekik, eldobták őket. Közülük kiemelkedik két vas tokos balta, néhány nagyméretű vas nyersanyagrög és egy vasból készült fibula. A verepce-bérci őskori tele-